

Provinsbyen Smila er et av stedene der Pen Tynes av ref

KUTT: Dramatiske fall i levestandarden følger i kjølvannet av den politikken som det Internasjonale Pengefondet innfører i Ukraina.

Av Jens Malling (tekst og foto), i Smila

UKRAINA

Slitne boligblokker, motorbråk fra minibusser og mennesker som søker tilflukt fra varmen på benker i skyggen. Fotografier som er stilt opp på det sentrale torget, er pyntet med sløyfer i gule og blå nasjonalfarger. Portrettene viser byens unge innbyggere som har mistet livet i kamper i Donbass, øst i Ukraina.

Smila er en typisk liten by i hjertet av Ukraina. Den ligger ikke langt fra Dnepr – Europas tredje største elv, som flyter rett gjennom den krigsherja nasjonen.

Betaler en tøff pris

I tillegg til tapet av de falne bysbarna betaler Smila også en tøff økonomisk pris for stormaktskonfrontasjonen mellom Russland og Vesten, og stedfortrederkrigen i Ukraina som følger av denne.

Under overskriften «økonomiske reformer» innfører Det internasjonale pengefondet (IMF) med EUs og USAs støtte en politikk som gjør landets innbyggere fattigere.

– En økonomisk depresjon har rammet Ukraina med full kraft, og innbyggerne lider, sier Josh Cohen, som jobber med krisa i Ukraina som bidragsyter i en rekke internasjonale publikasjoner, blant annet Reuters, Foreign Policy og Moscow Times.

– Gjennomsnittslønna er bare 1544 norske kroner i måneden, og skyhøy inflasjon svekker vanlige folks kjøpekraft.

Voldsom prisøkning

– At inflasjonen har økt henger tett sammen med IMF-programmet: IMF krevde at

FAKTA

Konflikten i Ukraina:

- I februar 2014 ble Ukrainas president Viktor Janukovitsj avsatt etter et opprør.
- Protestene ble utløst året før, da Janukovitsj ikke skrev under en avtale med EU, men i stedet signerte avtaler som knyttet landet tettere til Russland.
- Den nye EU- og USA-vennlige regjeringen i Kiev ble møtt med væpnet opprør fra prorussiske separatister øst i landet i april 2014. Da hadde Russland allerede i mars annektert Krim-halvøya.
- Over 6000 er drept og 1,2 millioner mennesker er drevet på flukt som følge av krigen.
- Den siste våpenhvilen trådte i kraft 15. februar.
- Myndighetene i Kiev og opprørerne anklager hverandre for brudd på våpenhvileavtalen.
- Transparency International rangerer Ukraina som nummer 152 (av 182) på sin liste over de mest korrupte statene i verden.

Kilde: Ritzau, NTB

SLITENT: Smila er en typisk by i hjertet av Ukraina, nær elva Dnepr. De betaler nå en tøff økonomisk pris for kutte

den ukrainske regjeringen skulle innføre voldsomme prisøkninger på gass og strøm. Men når lønningene ikke følger etter, vil det selvfølgelig gi folk mindre penger mellom hendene. I tillegg har pensjonene blitt frosset på dagens nivå, som en del av IMF's politikk. Når inflasjonen samtidig er høy, fører det til lavere reallønn, sier Cohen.

IMF stiller kravene til den ukrainske regjeringen som

«Medisin, mat, gass, elektrisitet – alt har blitt dyrere»

NATALIJA OSTROVSKAJA, INNBYGGER I SMILA

betingelse for å gi milliardlån – lån som i stort omfang forsvinner ut av landet igjen med en gang, og går til å dekke tap som utenlandske investorer har hatt på ukrainske obligasjoner, mener Cohen.

– Ingen av pengene fra IMF bør gå til å betale tilbake Ukrainas gjeld til utenlandske kreditorer, sier han.

– Naboene hjelper meg

Natalija Ostrovskaja er en av Smila-innbyggerne som føler konsekvensene av IMF's politikk i Ukraina på kroppen. Den 61 år gamle kvinnen sitter sammen med en venninne foran blokken hun bor i. Ostrovskaja har alvorlig epilepsi, og får uførepensjon fra staten. Den er på 964 hryvnia i måneden – 3083 norske kroner.

– Det er selvsagt veldig lite. Man kan knapt kalle det for penger. Det er lommerusk, sier Ostrovskaja, som betaler mer enn halvparten av trygden i leie for ettromsleiligheten sin.

Ostrovskaja merker at det blir vanskeligere og vanskeligere å få råd til det hun trenger å kjøpe, som den livsviktige epilepsimedisinen hun tar.

– Medisin, mat, gass, elektrisitet – alt har blitt dyrere, sier hun, og legger til:

– Jeg har ingen *datsja*, der jeg kan dyrke min egen mat, jeg har ingenting. Hvordan jeg overlever? Naboene mine hjelper meg. De er gode mennesker.

Presidentens sjokolade

I en kiosk på Lenin-hovedgaten samles flere av de lokale

beboerne. Her kan man blant annet kjøpe kalde drikkevarer for å holde ut bedre i varmen.

Et helt nytt reklameskilt for oligarkpresident Petro Porosjenkos sjokoladeimperium «Roshen» er satt opp over hylla med godteri. Hans enorme konglomerat ser ut til å ha fått enda mer vind i seilene etter at han overtok som president i mai 2014. Nye «Roshen»-konseptbutikker med flotte designlogoer dukker opp overalt i Ukraina.

Før han ble valgt lovet Porosjenko at han skulle selge bedriftene sine, fordi det ifølge den ukrainske grunnloven er ulovlig å drive forretning og samtidig være president. Men det løftet har han ikke innfridd.

Derimot har Porosjenko vist seg mer enn villig til å

gefondets politikk gjør ukrainere fattigere: Energipolitikk

landet er pålagt av Det internasjonale pengefondet. Her fra et busstopp i Lenin-hovedgata.

innføre de såkalte økonomiske reformene som EU og USA krever gjennom IMF – en politikk som rammer vanlige ukrainere hardt, men som også gjennom lovendringer skal gjøre det enklere å være forretningsmann.

En månedslønn for gass

I den andre enden av Leningata fordriver 28-åringen Dmitrij Moskovtjenko tida i en liten park. Den unge mannen har blitt tvunget til å avbryte et lederstudium. Han jobbet som lagerarbeider, selger og ekspeditør, men er nå arbeidsledig. 500 hryvnia – 198 norske kroner – i måneden er beløpet Dmitrij får fra staten. Pengene rekker ikke langt.

– For det beløpet klarer jeg ikke engang å betale mine fas-

te månedlige utgifter. Foreldrene mine hjelper meg, sier han.

Ifølge Dmitrij Moskovtjenko er prisen på gass minst tredoblet siden IMF vedtok det første låneprogrammet til Ukraina i april 2014.

Gassen brukes til å varme vann, til å lage mat og til oppvarming av oppholdsrom. Ingen vil være uten en slik livsnødvendighet når den harde ukrainske vinteren kommer. Med IMF's krav til den ukrainske økonomien er det ikke lenger uvanlig at hele den ene månedslønnen i en familie går til å betale gassregningen.

– Gass og elektrisitet er noe alle trenger. Det er monopol, så politikerne kan sette opp prisene som de vil, sier Dmitrij, som på samme måte

som andre innbyggere i Smila ikke har noen illusjoner om den sterkt provestilige regjeringen i Kiev.

– Jeg er verken optimist eller pessimist, men snarere realist. Folk her lever livene sine, og prøver å klare seg så godt de kan, sier han.

Dyster prognose

Den ukrainske regjeringen, med finansminister Natalie Jaresko i spissen, har i lengre tid forsøkt å legge press på kreditorene – utenlandske investeringsselskaper som eier ukrainske obligasjoner for milliarder av dollar.

Jaresko vil at kreditorene, først og fremst amerikanske Franklin Templeton, skal løse grepet om Ukraina, som er ett av de fattigste landene i Europa. Kreditorene bør, iføl-

ARBEIDSLØS: Dmitrij Moskovtjenko er arbeidsløs, og slår tida i hjel i en park. Han må leve på under 200 kroner måneden, og får hjelp fra foreldrene.

UFØR: Natalija Ostrovskaja er uføretrygdet og har epilepsi. Hun klarer seg fordi hun får hjelp fra snille naboer når trygden ikke strekker til.

ge Jaresko, bøte på noe av befolkningens smerte og akseptere dårligere vilkår for sine obligasjoner.

Josh Cohen støtter forsøket hennes.

– Internasjonale kreditorer kan gi betydelig hjelp til Ukraina gjennom å akseptere en kombinasjon av lavere renter og lengre tilbakebetalingsfrister, sier han.

Enn så lenge avviser gruppa av investorer, med Franklin Templeton i spissen, å spille en konstruktiv rolle i Ukrainas framtid.

– Dersom kreditorene står på sitt og bestemmer seg for å melke Ukraina til det siste, ser landets framtid dystert ut, mener Cohen, som framhever det uheldige i at IMF's politikk heller gagnar kreditorene enn den ukrainske befolkningen.

– Regjeringen i Kiev innfører smertefulle kutt i sosiale

ytelser i størrelsesorden 250 milliarder norske kroner, kutt som IMF tar til orde for. For øyeblikket er ti prosent av ukrainerne arbeidsledige. Men dersom erfaringene fra den økonomiske krisa i Hellas kan brukes som målestokk, kan nivået på både arbeidsledighet og fattigdom lett bli dobbelt.

Ifølge Cohen spiller global portefølje-manager Michael Hasenstab fra Franklin Templeton en sentral rolle i Ukrainas framtid. Han leder gruppen av kreditorer som til sammen eier ukrainske obligasjoner verdt 75 milliarder kroner. Sammen med de amerikanske investorene T. Rowe Price og TCW Group, samt brasilianske BTG Pactual, gjør han alt i sin makt for å unngå tap.

I mellomtida går livet videre i Smila.